

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Öğretmen Eğitiminde Film: Öğretmen Adaylarının 'Her Çocuk Özeldir' Filmini Değerlendirmesi

Sadık Yüksel Sıvacı

DOI:.....

Makale Bilgileri

Yükleme:08/07/2017 Düzeltme:03/10/2017 Kabul:02/01/2018

Özet

Tiyatro, edebiyat, mimari, heykel, müzik ve resme ilaveten bir sanat dalı olarak nitelendirilen sinema eğitimde kullanılan bir yöntemdir ve bununla beraber kültürün iletilmesinde önemli bir araçtır. Sinemanın işlevleri arasında bütün insanlığa hitap edebilme, hareketli resim, yazı veya müzik kullanılarak okuryazar olmayan bireylerin bile anlayabilecekleri anlatım olanağı sunabilme, demokratik gelişim sürecini başlatma, insanları eğlendirmenin yanında bilgilendirme ve harekete geçirme gibi işlevleri de vardır. Bu amaç kapsamında kullanıldığı bir diğer alan ise bireylerin eğitimidir. Bu nedenden dolayı, bireylerin bilinç kazanmalarında sinemanın olumlu etkisinin farkında olan film yapımcıları, insanları etkilemek amacıyla zamanla eğitimde daha çok sinemanın kullanılmasına ve bu yönde çalışmaların yapmışlardır. Araştırmada eğitimciler tarafından sıklıkla kullanılan 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmen adayları tarafından kendi kişisel ve mesleki gelişimlerinin değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmıştır. Bu çalışma 2017- 2018 eğitim-öğretim yılında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Filmin öğretmenlik mesleğine ve kişisel gelişimine katkısı sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı filmin mesleki ve kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, öğretmen adayları filmin eğitim sisteminin düzenlenmesinde uygun yöntemlerin seçiminde önemli olduğu, özel gereksinimli bireylere dair farkındalıkların oluşabileceği ve bireysel farklılıklara daha çok saygı duyulacağı şeklinde mesleki ve kişisel gelişimler sağlanabileceğini vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Her Çocuk Özeldir, Öğretmen Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları

Giriş

Tiyatro, edebiyat, mimari, heykel, müzik ve resme ilaveten (Gök, 2007; Okur, Süğümlü ve Göçen, 2013; Vincenti, 1993) bir sanat dalı olarak nitelendirilen sinema eğitimde kullanılan bir yöntemdir ve bununla beraber kültürün iletilmesinde önemli bir araçtır (Yanmaz, 2011). Sinemanın işlevleri arasında bütün insanlığa hitap edebilme, hareketli resim, yazı veya müzik kullanılarak okuryazar olmayan bireylerin bile anlayabilecekleri anlatım olanağı sunabilme, demokratik gelişim sürecini başlatma, insanları eğlendirmenin yanında bilgilendirme ve harekete geçirme gibi işlevleri de vardır (Hauser, 1984; Onaran, 1968). Bu nedenden dolayı, bireylerin bilinçlenmelerinin sağlanmasında sinemanın olumlu etkisinin farkında olan film yapımcıları, insanları etkilemek amacıyla zamanla eğitimde daha çok sinema kullanılmasına ve bu yönde çalışmaların yapılmasına zemin hazırlamışlardır. Bununla beraber, içeriğinde eğitim olan filmlerin, eğitimciler üzerinde bıraktığı etkileri ve eğitim-öğretimi üzerindeki yansımaları ile ilgili olarak eğitimcilerin görüşleri alınmaya başlanmıştır (Oruç ve Sarıbudak, 2015).

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye’de de sinemanın halka ulaştırılmasının sağlanmasına yönelik faaliyetler yapılmış olup özellikle 1932’de kurulan Halkevleri vasıtasıyla bu amaca ulaşılmaya çalışılmıştır. Buradaki amaç ise politik gayelerle insanlara ideolojik görüşleri sunmak ve onların eğitilmeleri sağlamaktır. Böylelikle de sinemalar bireylerin eğitiminde araç görevini üstlenmişlerdir (Oruç ve Sarıbudak, 2015).

Örneğin, belgesel filmlerin çekilmesi için Öğretici Film Merkezi, Matbuat Umum Müdürlüğü ve Ordu Foto Film Merkezi Türkiye’de eğitim alanında sinemalardan yararlanıldığını göstermektedir (Gökmen, 1989). Türkiye’de bu amaçla hazırlanan filmlere bakıldığında son yıllarda İki Dil Bir Bavul (2011), Elde Var Hayat (2010), Son Ders (2008), Sürgün (1992), Öğretmen Zeynep (1989); Çalıkuşu (1966) ve Paydos (1968) eğitimin toplumsal yönüyle ele alındığı filmlerdir (Oruç ve Sarıbudak, 2015). Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılan Çalıkuşu romanı ve Halide Edip Adıvar tarafından yazılan Vurun Kahpeye romanı eğitim amacıyla filme uyarlanan eserler arasındadır. Bu filmlerde idealist bir kadın öğretmen rolünü canlandıran oyuncular bu karakterleri halk ile tanıştırmaktadır. Ayrıca bu filmlerde iletilmesi hedeflenen amaç eğitimin toplumun kalkınmasında önemli bir araç olduğunu göstermek ve eğitimin Türkiye Cumhuriyeti’nin aydınlık yüzü olduğunu vurgulamaktır (Yurdigül, 2014). Bir diğer örnek olarak Rıfat Ilgaz tarafından hazırlanan Hababam Sınıfı isimli eseri, 1974 yılında yayınlanan Hababam Sınıfı filmine kaynak olmuştur. Bu filmde son derece yaramaz ve tembel olan bir sınıfın okula atanan idealist, ceza ile öğrencileri yola getirmeye çalışan müdür yardımcısı ile yaşadıkları olayları anlatmaktadır. Bu filmde öğrenci-öğretmen ilişkisi, okul ortamı gösterilmekte ve eğitim sistemi üzerine eleştiriler yapılmaktadır.

Halkın eğitime bakış açısını, eğitim sistemiyle ilgili engelleri ve problemleri, eğitimden beklentileri filmler vasıtasıyla değerlendirilmesini yapmak çokça rastlanan bir durumdur (Yurdigül, 2014). Eğitimde sinemanın yer alması, eğitim olgusu bakımından 'görmek inanmaktır' özdeyişinden hareketle oldukça önemlidir (Yıldırım, Tüzel ve Yıldırım, 2016). Bu açıdan düşünüldüğünde eğitim, sinemada yer alması bakımından mutlu ve yaşamın sağlanmasında temel koşul, zirvelere ulaşmada büyük öneme sahip olma, dürüstlük, güzellik ve iyiliğin sağlanması amacıyla temel şart olarak görülmektedir (Yıldırım ve diğerleri, 2016). Sinema bireyleri konuşma ve davranış, giyim ve kuşam, oyuncuyu rol alma gibi farklı davranışların oluşmasında teşvik etmektedir (Tezcan, 1972). Bundan dolayı sinema ve halk karşılıklı olarak etkileşim halindedir. Dolayısıyla, bazı durumlarda sinemadaki filmler vasıtasıyla toplum yansıtılmakta, bazı durumlarda ise sinemalar topluma örnek olmaktadır. Örnek vermek gerekirse, eğitim seviyesi düşük olan bir genç kızın şehre gelerek zengin bir aileye girmesi, giyinme, konuşma, yeme-içme, okuma yazma öğrenme ve görgü kurallarını öğrenmesi Türk filmleri içerisinde sıklıkla vurgulanan öğelerdir (Yurdigül, 2010). Bu sayede, film yapımcıları izleyenlere ders vermekte, onların filmlerdeki gibi davranmalarını teşvik etmekte ve sinema yoluyla halkın davranışlarında olumlu yönde davranış değişikliği meydana getirmektedir (Yurdigül, 2014). Ayrıca sinemalar bazen doğrudan bilgi verme amacı gütmektedirler. Örneğin, halkın genel kültürünün artırılması amacıyla filmlerde bazı yerlerin tanıtımı, kültürlerin tanıtılması ve bilgi düzeylerinin artırılması sağlanmaktadır. Buradaki temel amaç ise, insanların okuduklarından veya duyduklarından ziyade gördüklerine daha çok inanması ve içselleştirmesidir.

Hedeflenen amacın sağlanması eğitimin ortaya koyduğu hedeflere ulaşmada büyük önem taşımaktadır. İlgili literatüre bakıldığında filmlerin eğitimdeki rolünün araştırıldığı çalışmalar mevcuttur. Oruç ve Sarıbudak (2015), Topal (2015), Yıldırım ve diğerleri (2016), Topal ve Tortop (2016), Pektaş, Çetin, Işık, Kırman ve Metin (2017) Türkiye' de filmlerin eğitsel açıdan değerlendirmesine yönelik çalışmalar yapmışlardır. Bu araştırmalar içerisinde, Oruç ve Sarıbudak (2015) tarafından yapılan araştırmada çeşitli kademelerde çalışan, okul müdür ve müdür yardımcıları ile öğretmenlerin, eğitim ile ilgili filmleri izleyip izlemediklerine yönelik çalışma yapılmıştır. Araştırma kapsamında İstanbul'da 6 ilçede görev yapan eğitimcilerden iki aşamada veriler toplanmıştır. İlk olarak 18 okul yöneticisinden ve 123 öğretmenden önerdikleri sinema filmlerini önem sırasına göre listelemeleri istenmiş ardından da bu önerilen filmlerdeki temalara uygun olacak şekilde 25 maddeden oluşan tutum ölçeği hazırlanarak 123 okul yöneticisi ve 471 öğretmenden veriler toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, eğitimciler filmlerin eğitim üzerinde olumlu etkileri olduğunu düşünmektedir. Bununla beraber önerilen filmlerin sonraki eğitimcilere de yol gösterebileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Yıldırım ve diğerleri (2016) tarafından yapılan araştırmada, Aamir Khan tarafından yönetilen 2009 yılında yayınlanan 3 Idiots (3 Aptal) ve 2007 yılında gösterime

giren Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir) filmleri eğitimsel açıdan incelenmiştir. Bu araştırmadaki temel amaç, filmlerde yer alan eğitimsel mesajları tespit etmek ve bu mesajların eğitimciler tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemektir. Araştırmanın analizi sırasında eğitimcilerin görüşleri alınmış ve filmlerde yer alan eğitimsel diyaloglar ve sahneler araştırmacılar tarafından analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, filmlerde eleştirilen konular arasında bireysel farklılıklara dikkat çekilmesi gerektiği ve ezberci sistem yer almaktadır. Bir diğer araştırma Pektaş ve diğerleri (2017) tarafından yapılmıştır. Araştırmanın amacı kapsamı üstün yetenekli çocuklar olan filmlerin eğitsel ve gelişimsel açılardan incelenmesini sağlamaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için de araştırmacılar tarafından Film Kayıt Formu hazırlanmıştır. Araştırma süresince kapsamı üstün yetenekli öğrenciler olan 12 adet film izlettirilmiştir ve üstün yetenekli bireylerin yetenekleri ve bu yeteneklerin ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz durumlar ve yeteneğin ortaya çıkmasını sağlayan kişiler değerlendirilmiştir. Araştırmada veriler nitel analiz yönteminde yer alan içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarında filmlerde yer alan üstün yetenekli çocukların büyük bölümünün sosyal çevrelerinde sorun yaşadığı, akranlarıyla anlaşamamaları, ekonomik olarak desteklenmemeleri ve aileleri tarafından yüksek beklenti içinde olmaları gibi olumsuz durum içinde kaldıkları ortaya çıkmıştır. Filmlerde bireylerin yetenekleri genel olarak öğretmenler ve anneler tarafından keşfedilmiştir ve genel olarak 7 yaşından sonra yeteneklerinin fark edildiği ortaya çıkmıştır. Literatürdeki ışığında bu araştırmada farklı olarak öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Öğretmen adaylarıyla çalışılmasının temel amacı ileride öğretmen olacak bireylerin öğrencilere bilgi aktaracak olması ve öğrencilere rol model olmalarından kaynaklanmaktadır. Eğer öğretmen kendini iyi yetiştirirse, öğrenciye de fayda sağlayabilir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı eğitimciler tarafından sıklıkla kullanılan (Yıldırım ve diğerleri, 2016) 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmen adayları tarafından değerlendirmesinin yapılmasıdır. Araştırma kapsamında iki problem cümlesi bulunmaktadır.

1. 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmenlik mesleğinin gelişimine katkısı nedir?
2. 'Her Çocuk Özeldir' filminin kişisel gelişime katkısı nedir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım, 1999).

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın araştırma grubu uygunluk örnekleme yoluyla seçilmiştir. Uygunluk örnekleme rastgele olmayan örneklem seçme yöntemlerinden biri olup araştırma kapsamı için ulaşması kolay olan uygun bir grubun seçilmesidir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Bu çalışma 2017- 2018 eğitim-öğretim yılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler gönüllülük esasıyla seçilmiştir. Araştırmaya katılan 20 öğrencinin 13'ü kadın (%65), 7'si erkektir (%35).

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerle araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırılmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000). Araştırma kapsamında öğrencilere sorulan sorular aşağıda yer almaktadır.

1. Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmenlik mesleğine gelişimine katkısı ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
2. Her Çocuk Özeldir' filminin kişisel gelişiminize katkısı ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplandığı çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde 'Eğitimde Program Geliştirme' lisans dersini almış öğrenciler arasından seçilmiştir. Araştırmada 'Her Çocuk Özeldir' filminin seçilmesinin öncelikli nedeni Eğitimde Program Geliştirme dersinde 'Eğitim Durumunun Düzenlenmesi' aşamasında 'Öğretim İlke ve Yöntemleri'nin işe koşulması gerekliliğine örnek teşkil etmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından aday öğretmenlerin izlemesi gereken filmler listesinde yer almasıdır. Diğer bir katkısı ise öğretmen adaylarına sınıflarında 'özel gereksinimli' öğrenciler bulunması durumunda eğitim öğretimin organizasyonu ile ilgili fikirler geliştirmesine yardımcı olabileceğinin düşünülmesidir. Öğrenciler ile toplanılarak 'Her Çocuk Özeldir' filmi sınıf ortamında izlenmiştir. Kayıt altına alınan görüşmeler metne dökülerek incelemesi yapılmıştır. Verilerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Araştırmada içerik analizi türlerinden 'kategorisel analiz' kullanılmıştır. Bu teknik, belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesini, ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre gruplandırılmasını ifade eder (Saatçioğlu, Özmen ve Özer, 2003).

Bulgular

Araştırmanın kapsamında öğretmen adaylarına 'Her Çocuk Özeldir' filminin onların mesleki ve kişisel gelişimine katkılarının neler olabileceğine yönelik sorular sorulmuştur.

Her Çocuk Özeldir Filminin Mesleki Gelişime Katkısı

Bu araştırmada ilk olarak 'Her Çocuk Özeldir' Filminin Mesleki Gelişime Katkısı nedir sorusu sorulmuş olup bu soruya ilişkin yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Mesleki gelişime katkı ile ilgili görüşlerin frekans dağılımları

KATEGORİ	f
Eğitim durumunun düzenlenmesinde uygun yöntemlerin seçiminin önemi	16
Özel gereksinimli öğrencilerle çalışma stratejilerine katkı	13
Öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerinin tespitinin önemi	9
Öğretmenlik mesleğinin önemi üzerine farkındalığa katkı	8

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı filmin mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmen adayları filmi izledikten sonra eğitim durumunun düzenlenmesinde kazanımlara uygun yöntemlerin seçiminin; özel gereksinimli öğrencilerle çalışma stratejilerinin; öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerinin tespitinin; öğretmenlik mesleğinin önemine ilişkin düşüncelerinde farkındalık geliştirdiklerini vurgulamışlardır. Tablo 1' de öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkılarına dair düşüncelerinin frekans değerleri görülmektedir.

Filmin öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkıları ile ilgili düşüncelerine ilişkin örnekler:

Ö.3: 'Gerek bir öğretmen adayı olarak gerekse özel eğitim ile ilgili dersler almış bir birey olarak aslında toplum içerisindeki bu güzellikleri nasıl fark edemediğimizi nasıl ötekileştirdiğimizi fark etmeme yardımcı oldu. İlerde meslek hayatımda karşılaşacağım bu tip durumlarda sonuç odaklı değil de süreç odaklı davranmam gerektiğini öğrendim.'

Ö.7: 'İlerde öğretmen olduğumda öğrencilerimle nasıl ilgilenmem gerektiğini, onlarla nasıl iletişime geçmem gerektiğine dair bana çok önemli katkıları olduğunu düşünüyorum. Farklı çocuklarla karşılaştığımda onların davranışlarını önce anlamaya çalışmam onu değerlendirmem daha sonra onunla nasıl ilgilenmem gerektiğini öğrendim. Özel çocukların toplumdan dışlanmaması onların farklı oldukları konusunu diğer çocuklara aktarmam gerektiğini, her çocuğun farklı yeteneklerinin olduğunu öğrencilerime kazandırmam gerektiğini öğrendim.'

Ö.10: 'Aslında öğrenciyi tanıma aşamasında onlarla bir süre özel ilgilenmek gerekiyor. Çünkü her çocuğun özel yetenekleri vardır. Bunu onların sınıf içerisindeki davranışlarından anlayabiliriz. Ayrıca sınıfta özel gereksinimli bir birey olmasa bile kazanımları farklı teknikler kullanarak kazandırabiliriz. Bunları daha iyi görmeme film yardımcı oldu. Mesleğimizi her bireye uygun yapmalıyız.'

Ö.14: 'Bu filmin bir öğretmene özel gereksinimli bireyleri fark etme onlara uygun eğitim-öğretim yapmaları konusunda yardımcı olabileceğini düşünüyorum. Bu çocukları tanıyan bilen özel gereksinime muhtaç olduklarını fark eden öğretmenler ile bilmeyen öğretmen arasında uçurum kadar fark olduğunu anladım.'

Ö.16: 'Birtakım yetenekleri, ilgileri, istekleri dikkate almamız özel gereksinimli bireyleri toplumdaki yerine; 'Ben bu çocuğa bir şey kazandırmam, öğretemem' demek yerine çocukla özel vakit geçirerek emek harcayarak topluma kazandırmamız gerekiyor. Eğitimde kaybedilecek tek bir öğrenci yoktur ve öğretmenlik mesleği bu konuda en büyük sağlayıcıdır. Bu yüzden öğrencilere nasıl yaklaşmam konusunda bu film bana farkındalık kazandırdı.'

Ö.17: 'Bütün öğrencilerin farklı kişilik özelliklerine sahip olduğunu anlamak açısından film bende farkındalık yarattı. Öğrencilerin ilgi alanı ve yeteneklerine eğitim verilmesi açısından film güzel bir yol gösterici.'

Ö.18: 'Bir çocuğun hayatını bir öğretmen değiştirir; her çocuk deha olarak dünyaya gelebilir ve yanlış eğitim ile aptallaşabilir. Mesleğimizin önemini bu film ile bir kez daha anladım.'

Ö.20: 'Her çocuk özel olduğu gibi her öğretmende özeldir. Bu sebeple her öğretmenin kendini geliştirmesi gerekmektedir. Geleneksel öğretim modellerinden sıyrılarak çağdaş ve yapılandırmacı yaklaşıma göre eğitim durumlarını düzenlememiz gerektiğini bu film ile daha iyi anladım. Sınıf ortamında öğretim yöntem ve tekniklerini öğrencilerin farklılıklarını dikkate alarak işe koymam gerektiğini daha iyi anladım.'

Her Çocuk Özeldir Filminin Kişisel Gelişime Katkısı

Bu araştırmada ikinci olarak Her Çocuk Özeldir Filminin Mesleki Gelişime Katkısı nedir sorusu sorulmuş olup bu soruya ilişkin yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Kişisel gelişime katkı ile ilgili görüşlerin frekans dağılımları

KATEGORİ	f
Özel gereksinimli bireylere dair farkındalık	11
Bireysel farklılıklara saygı	11
Gelecekteki ebeveynlik yaşantılarına katkı	5
Ebeveyn ve öğretmen tutumlarının bireye etkisine yönelik farkındalık	4

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı filmin kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmen adayları filmi izledikten sonra özel gereksinimli bireylerin toplumdaki yerine; bireysel farklılıklara saygıya; ebeveyn olduklarında göstermeleri gereken davranışlara; ebeveynlerin ve öğretmenlerin tutumlarının çocuk üzerindeki etkisine ilişkin düşüncelerinde farkındalık geliştirdiklerini vurgulamışlardır. Tablo 2' de öğretmen adaylarının kişisel gelişimlerine katkılarına dair düşüncelerinin frekans değerleri görülmektedir.

Filmin öğretmen adaylarının kişisel gelişimlerine katkıları ile ilgili düşüncelerine ilişkin örnekler:

Ö.1.: 'Bu film bana kişisel anlamda özel gereksinimli bir birey ile karşılaştığımda ne yapmam gerektiğini, onlarla nasıl sağlıklı bir iletişim kurabileceğimi öğretti. İnsanları sorgusuz sualsiz dinlemeden yargılamamayı, eğer bir sorun varsa bu sorunun kaynağı nedir, neden böyle davranıyor sorusunu kendime sormayı öğretti. Ama en önemlisi de her insan ayrı bir kitaptır zira okumasını bilene.'

Ö.2: 'Bu film bana bir problem ile karşılaştığım zaman o problemi görmezden gelmek yerine o problemi nasıl en iyi şekilde çözebileceğimi öğretti. İlerde bir çocuğum olursa dünyaya onun gözüyle bakabilmenin empati yapabilmenin ne kadar çok önemli olduğunu öğrendim.'

Bir hayatın küçük bir dokunuşla nasıl etki yarattığını gördüm. Duyarlı bir insan olmayı öğrendim.'

Ö.3: 'Her çocuk özeldir filmi izledikten sonra bütün insanların farklı özellikleri ilgi, istek ve yetenekleri olduğunu yaratılış itibarı ile de birbirinden farklılıkları olduğunu bir kez daha anladım.'

Ö.6: 'Kişisel gelişim bireyin eksik yanlarını görüp bunların üzerine giderek açıklarını kapatmasıdır. Film bizlere özel gereksinimli bireylerle karşılaştığımızda önyargularımızla dışlamak yerine topluma nasıl kazandırmanın gerektiğini gözler önüne sermekte.'

Ö.9.: 'Film yapım olarak muhteşem bir film. Gerçeği çok güzel yansıtmış. Geleceğin bir ebeveyni olarak hepimizin başına gelebilecek durumlar karşısında özel gereksinimlere gerek duyabiliriz. Çocuklarımızın, toplumun geleceğini, yargularımızla dışlayarak geri plana atamayız. Biz onlarla varız. Her çocuk bir mucizedir. Hepimiz birbirimizden farklıyız ve biz farklılıklarımızla güzeliiz. Her kötü veya zor gördüğümüz süreç ya da durumun altında birer mucize yatabilir. Bu düşüncelerimi geliştirmem de bana filmin katkısı olduğunu düşünüyorum.'

Ö.14: 'İlerde çocuğuma karşı nasıl tutumlar geliştirmem gerektiğine dair yardımcı oldu. Ebeveynleri çocuklarını sevmesi kucaklaması ben her zaman yanımdayım mesajı vermesi, çocuğun davranış ve psikoloji gelişimine yardımcı olacaktır. Bireysel farklılık göz önünde bulundurmama da katkı sağladı.'

Ö.15: 'Bu filmi izledikten sonra çevremde gördüğün özel gereksinimli bireylerin farkına vardım ve onlara önyargı ile yaklaşmamaya başladım. Onların toplumdaki ve aile içinden soyutlanmaması gerektiğini fark ettim. İlerde bizlerde anne, baba ve aynı zamanda öğretmen olacağız. Özel gereksinimli çocukların farkına vararak. Onlara doğru bir şekilde yaklaşmalı. Eğitim öğretim ortamını onlara uygun bir şekilde planlamalıyız. Çocukları aile hayatından toplumdaki sınıftan uzaklaştırmamalıyız.'

Ö.17: 'İlerde çocuğum olduğunda onunla ve onun sorunları ile ilgilenirken davranışa değil nedenine bakmam gerektiğini öğrendim. Onu tanımak istiyorsan neyi, niye, nasıl, neden yaptığını dikkat etmeliyim. Bu dünyayı çocuklar kurtaracak hem de bizim 'normal' dediğimiz dışındakiler.'

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı, eğitimciler tarafından sıklıkla kullanılan 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmen adayları tarafından değerlendirmesinin yapılmasıdır. 'Taare Zameen Par' olarak da bilinen 'Her Çocuk Özeldir' filminin konusu içerisinde bireysel farklılıklara önem verilmesi gerektiği, her çocuğun başarılı olabileceği ve bir öğretmenin öğrencilerin yaşamlarını değiştirebileceği yer almaktadır. Bununla beraber filmin konusu içerisinde sorunlu öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması gerektiği ve öğrencilere değer verilmesi durumunda bütün çocukların eğitim hayatlarında başarılı olabileceği yer almaktadır (Yıldırım ve diğerleri, 2016). Bu filmde yer alan diyaloglar incelendiğinde; olumlu ya da olumsuz veli davranışları, olumlu ya da olumsuz eğitimci davranışları ve öğretmenlik meslek bilgisinin yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla, filmin izlenmesi durumunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine, tutumlarına ve davranışlarına, velilerin tutumlarına ve davranışlarına katkı sağlayabileceği bir film olduğu söylenebilir (Yıldırım ve diğerleri, 2016).

'Her Çocuk Özeldir' filmi özellikle öğretmenlik yapmak isteyen kişilerde mesleki gelişimlere katkı sağlama anlamında önemli olabilecektir. Çünkü özellikle öğrencinin merkeze alınması, okuldaki eğitim sisteminin öğrencinin kişisel ya da öğrenme özelliklerine göre belirlenmesi (Çalık ve Sezgin,

2005; Drucker, 1996) mevcut eğitim öğretim sisteminin önemli bir parçasıdır. Dolayısıyla bu şartların sağlanmasıyla beraber öğretmenler mesleki anlamda kendilerini geliştirmelerinde önemli bir görev üsleneceklerdir.

Filmlerde bahsedilen ve öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının gerek kişisel gerekse mesleki anlamda kendilerini geliştirmelerinde bu filmde de bahsedilen bir takım sıkıntılar vardır. Mevcut sisteme yönelik eleştirilere bakıldığında Çağlar'a (2010) göre günümüzde öğrencilerin eğitim aldıkları okullar yeterli düzeyde değildir. Çünkü problem çözme, çok kültürlülük, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme öğrencilerin eğitimlerinde üzerinde çok dikkatle durulan olgular değildir. Bununla beraber, Kiraz'a (2013) göre, otorite ön plandadır ve bu otoriteye uyma zorunluluğu öğrencilere aşılama çalışılmaktadır ve öğrencileri kontrol edilebilir bir makineye çevirme anlayışı yer almaktadır. Bu araştırma kapsamında da 2 araştırma problemi bulunmaktadır.

1. 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmenlik mesleğinin gelişimine katkısı nedir?
2. 'Her Çocuk Özeldir' filminin kişisel gelişime katkısı nedir?

Birinci araştırma problemi için öğrencilerden gelen cevaplar incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı filmin mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmen adayları filmi izledikten sonra eğitim durumunun düzenlenmesinde kazanımlara uygun yöntemlerin seçiminin; özel gereksinimi olan öğrencilerle çalışma stratejilerinin; öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerinin tespitinin; öğretmenlik mesleğinin önemine ilişkin düşüncelerinde farkındalık geliştirdiklerini vurgulamışlardır.

İkinci araştırma problemi için öğrencilerden gelen cevaplar incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı filmin kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmen adayları filmi izledikten sonra özel gereksinimli bireylerin toplumdaki yerine; bireysel farklılıklara saygıya; ebeveyn olduklarında göstermeleri gereken davranışlara; ebeveynlerin ve öğretmenlerin tutumlarının çocuk üzerindeki etkisine ilişkin düşüncelerinde farkındalık geliştirdiklerini vurgulamışlardır. İlgili literatür incelendiğinde, araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Araştırma sonucuna benzer bir bulgu Oruç ve Sarıbudak (2015) tarafından yürütülen bir çalışmadan elde edilmiştir. Bu çalışmada "*Eğitim içerikli filmler, yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.*" cümlesi ile ilgili cevaplar alınmıştır ve araştırma sonucunda mesleki tecrübelerinde daha üst sırada olanlar bu tür filmlerin bireylerin gelişimlerine olumlu yönde etki edeceğini düşünmektedirler. Bununla beraber, Champoux (1999) tarafından yapılan çalışmada eğitimsel filmlerin izlenmesinin izleyen kişilerde güçlü tecrübeler meydana getirdiğini ifade ederek mesleki gelişimlere katkı sağladığını vurgulamıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın sonucu bu araştırmayı destekler niteliktedir. Birkök (2008) tarafından yürütülen bir çalışmada bu araştırma sonucuna benzer şekilde olumlu sonuçlar elde etmiştir ve eğitim ile ilgili

filmler izleminin ya da sinemaya gitmenin bireylerin tutum ve davranışları üzerinde önemli derecede etkili olduğundan bahsetmektedir. Bir başka çalışmada Kamat (2012), filmlerin bireyler üzerinde hipnotik etkisinin olduğunu ve filmi izleyen kişilerin filmlerden etkilendiğini belirtmiştir. Şimşek (2003) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise, filmler vasıtasıyla bireyler kendi kişisel gelişimlerini geliştirecek şekilde bir izleme becerisi kazanmaktadır. Bununla beraber, bu araştırma sonucunda filmler sayesinde bireyler ilişkilerinde daha faydalı ilişkiler geliştirdikleri, kendilerini tanımada eskiye göre daha iyi oldukları ve hayata yönelik daha pozitif bir bakış açısının geliştirildiği vurgulanmıştır. Bu konuya yönelik Nevil (2012) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, filmlerin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine destek olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşmıştır. Champoux (1999) tarafından yapılan çalışmada, filmlerin öğretmenlere eğitim-öğretim sürecinde kullanılmak üzere birçok fonksiyon sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yer alan çalışmalardan elde edilen bulgular, bu araştırma sonuçlarıyla büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Dolayısıyla, filmlerin gerek kişisel gelişimlerinde gerekse mesleki gelişimlerinde öğretmenlere katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Öneriler

Bu araştırmanın amacı, eğitimciler tarafından sıklıkla kullanılan 'Her Çocuk Özeldir' filminin öğretmen adayları tarafından değerlendirmesinin yapılmasıdır. Bu amaca ulaşmak adına araştırma kapsamında her ne kadar olumlu bulgular elde edilse de ulaşım, maliyet, zaman gibi sıkıntılardan dolayı araştırmanın birtakım sınırlılıkları vardır. Bu sınırlılıkları giderebilmek için sonraki araştırmacılara bazı önerilerde bulunulabilir. Bu öneriler aşağıda maddeler halinde listelenmiştir.

- Bu araştırma kapsamında uygulama sadece Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Daha geniş çalışma grupları ile çalışma tekrarlanabilir.
- Her ne kadar araştırma sonucunda nitelikli bulgulara ulaşılsa da bireylerin filmlere yönelik görüşlerinin daha olumlu hale getirilmesi ya da bilgi düzeylerinin artırılması amacıyla sonraki araştırmalarda deneysel yöntemlerin kullanıldığı araştırma yöntemleri tercih edilebilir.
- Öğretmen adaylarının yanında mesleki tecrübesi olan öğretmenler ile çalışma yapılarak konuya yönelik karşılaştırmalı bulgular elde edilebilir.
- Eğitim fakültelerine eğitim içerikli filmlerin yer aldığı dersler konularak mikro öğretim çalışmaları ile desteklenebilir.

Kaynakça

- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: Sinema filmleri bildirisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-10.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (12. bs.). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Champoux, J. E. (1999). Films as a teaching resource. *Journal of Management Inquiry*, 8(2), 240-251.
- Çağlar, A. (2010). 21. yüzyılda okulun değişen rolü ve yeni eğilimlere ilişkin iyimser bazı öngörüler. İçinde Orhan Oğuz, Ayla Oktay, Halis Ayhan (Eds.), *21. Yüzyılda eğitim ve Türk eğitim sistemi (1-40)*. Ankara: Pegem.
- Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1) 55-66.
- Drucker, P. F. (1996). *Yeni Gerçekler* (5. Baskı). (Çev. B Karanakçı). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Fraenkel, J., Wallen, N., ve Hyun, H.H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Boston: McGraw Hill.
- Gök, C. (2007). Sinema ve gerçeklik. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 112-123.
- Gökmen, M. (1989). *Başlangıçtan 1950'ye kadar Türk sinema tarihi ve eski İstanbul sinemaları*. İstanbul: Denetim Ajans Basımevi.
- Hauser, A. (1984). *Sanatın toplumsal tarihi. Rokoko, klasizm, romantizm, naturalizm, empresyonizm ve film çağı*. Yıldız Gölünü (Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Kamat, P. (2012). *Short essay on the impact of films*. PreserveArticles.com. <http://www.preservearticles.com/2012011821120/short-essay-on-the-impact-of-films.html>. adresinden elde edilmiştir.
- Kiraz, Z. (2013). Okul örgütü ve yönetimi.. İçinde, Sağlam, A. Ç. (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Maya Akademi.
- Nevil, S. A. (2012). *Teachers' perspectives on use of movies in the social studies classroom*. Unpublished master's thesis, Ohio University, USA.
- Okur, A., Süğümlü, Ü. ve Göçen, G. (2013). Kitaptan uyarılma sinema filmlerinin ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin okuma eğilimleri üzerindeki etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(33), 667-685.

- Onaran, Ş. Â. (1968). *Sinematografik Hürriyet özellikle bu hürriyetin filmlerin ve film senaryolarının kontrolü bakımından değerlendirilmesi*. Yayınlanmış doktora tezi, Ankara: T.C. İçişleri Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayınları.
- Oruç, Ş., ve Sarıbudak, D. (2015). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 1(1), 19-41
- Pektaş, D., Çetin, A., Işık, E. Kırman, A. ve Metin, N. (2017). *Üstün yetenekli çocukların konu edildiği filmlerin gelişimsel ve eğitsel açıdan incelenmesi*, I. International Scientific and Vocational Studies Congress isimli konferans, Nevşehir, Türkiye.
- Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö. ve Sürel Özer, P. (2003). Bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinde kütüphanelerin rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi uygulaması. *Bilgi Dünyası*, 4(1), 45-63.
- Şimşek, U. E. (2003). *Bilişsel-davranışçı yaklaşımla ve rol değiştirme tekniğiyle bütünleştirilmiş film terapisi uygulamasının işlevsel olmayan düşüncelere ve iyimserliğe etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tezcan, M. (1972). Toplumsal yaşantımızda sinema ve halk eğitimindeki rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(3), 171-204.
- Topal, M., ve Tortop, H. S. (2016). Film incelemesi: Little Man Tate filmi'nin üstün yetenekliler eğitimi açısından incelenmesi. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(1), 61-65
- Topal, M.. (2015). Film incelemesi: Vitus Film nin üstün yetenekliler eğitimi açısından incelenmesi. *Journal of Gifted Education and Creativity*, (2), 23. Doi: 10.18200/JGEDC.2015214249.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
- Vincent, G.(1993). *Sinemanın Yüz Yılı*. İstanbul: Evrensel Kültür Kitaplığı.
- Yanmaz, P. (2011). Turizm tanıtımında sinemanın rolü. *e-gifder*, 2, 112-139.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112),7-17.
- Yıldırım, N., Tüzel, E. ve Yıldırım, V. Y. (2016). Aamir Khan filmlerinin eğitimsel açıdan incelenmesi: 3 Idiots (3 Aptal) ve Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir) üzerine bir değerlendirme. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (36), 210-244.
- Yurdigül, A. (2010). "Recep İvedik: Ötekine karşı gelişen "sorunlu" bir alan olarak gülme edimi", *Ulusal İletişim Kongresi Gülmenin Arkeolojisi ve Medyada Mizah Olgusu Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erzurum, 769-779.
- Yurdigül, A. (2014). Eğitim olgusunun sinematografik anlatıdaki yeri üzerine bir yaklaşım denemesi ("Bal" Filmi Örneği). *EKEV Akademi Dergisi*, 18(60), 487-502.